DÉPOT LÉGAL

LE DIRECTEUR GÉRANT

Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ TÁM — SỐ 750 — BỘN MƯƠI LĂM XU — 甲戌年十一月初二日 — NGÀY THỨ BẢY — 8 DÉCEMBRE 1934

GIÁ BÁN

PÁP-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm 6.00	[illegible]
Sáu tháng 3.00	4.00
Ba tháng 1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gửi cho ông TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai muốn quảng-cáo, việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ, thứ tư và thứ bảy

BÁO-QUÁN
[illegible] đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép số 1 số [illegible]
Giây-thép: TIENGDAN HUẾ

Cái ốc trống không, không khí nào sáng tạo ra sự mới.

CẢI LƯƠNG VỚI SÁNG TẠO

Trên lịch sử tấn hóa của loài người, kể từ buổi sơ nhân cho đến ngày nay, trải qua biết bao nhiêu giai đoạn, hao tổn biết bao trí não của nhiều người, đã làm ra biết bao nhiêu công to việc lớn để càng vun đắp cái nền hạnh phúc chung kia. Mà tóm lấy những công nghiệp vĩ đại, chỉ rút trong hai đều là: sáng tạo và cải lương.

Tiếng «cải lương» ở xứ ta, gần đây bị những chuyện «cải lương hương chánh», «cải lương hội viên» v. v. làm không ra trò, có kẻ nhân đó gán cho cái tiếng «cải dở», mà tiếng «cải lương» tốt đẹp kia bị công chúng khinh rẻ. Kỹ thiệt xét việc thực tế trên lịch sử tấn hóa của loài người, thì cái công dụng cải lương không kém gì công dụng sáng tạo, mà trong 10 phần mang cái tên sáng tạo, có đến 8, 9 phần là cải lương.

Nếu như lịch sử loài người mà không có kẻ sáng tạo thì có lẽ chúng ta ngày nay còn là sanh hoạt như người đời sơ nhân, không đồ cơ khí để giúp công việc sanh hoạt trong hàng ngày. Cái công ơn các nhà sáng tạo, ai cũng sùng bái đã đành. Trái lại, nếu không có kẻ cải lương, thì cái thuyền độc mộc, cái búa bằng đá, chỉ khác bằng dao trên thẻ tre, hay viết trên lá cây, ngày nay còn nguyên như đời thượng cổ cũng nên. Công dụng cải lương làm cho sự nghiệp sáng tạo càng hoàn thiện, cái công ơn nào có ít đâu.

Huống chi nếu đem cả mấy nhà khoa học mà xét trên lịch sử từ cái thuyền độc mộc, cho đến tân hóa, tân tiến, từ cái búa bằng đá cho đến gươm sáng tinh xảo, từ thẻ tre ghi chữ, cho đến lối in hoạt bản, ở trong mỗi cái phát minh sáng tạo, đều nhân cái nền nếp sẵn có mà mỗi đời sửa đổi dần dần cho đến ngày có vẻ hoàn thiện. Đó là một cái chứng tỏ cho chúng ta biết rằng phàm cái gì không phải mới sáng tạo ra mà hoàn thiện ngay, phải nhờ có công của những người cải lương tiếp sau.

Tới một bước nữa mà nói cho cùng lẽ, thì gọi rằng sáng tạo, không phải bỗng không nẩy ra một việc mới, mà ở trong tất có cái dây quan hệ, hoặc trực tiếp hay gián tiếp, với những cơ cuộc trên lịch sử đã lưu truyền từ người trước:

Denis Papin thấy hơi nước sôi làm trật nắp nồi mà phát minh ra cách dùng hơi nước cho tàu chạy, trong nào ông tất đã có sẵn cái tàu chạy trên nước. Jean Gutemberg, sáng tạo ra máy in hoạt bản, tất đã thấy lối in bản gỗ bằng đồng kia, cho là bất tiện mà tìm cách làm cho hay tốt hơn. Suy ra trăm ngàn đồ khí dụng cơ giới ngày nay, so với đời trước cách xa bao nhiêu, mà nếu truy tìm ra, tất thấy có con đường đi lại, người trước phác họa ra mà người sau làm cho tốt thêm, chứng thực chắc chắn kia, không ai cãi chối được.

Cải lương với sáng tạo cùng đi với nhau, mà nói theo nghiêm cách thì sáng tạo có nhờ đến công cuộc cải lương sau nhiều mới hoàn thiện, mà cải lương tức có gồm cả công việc sáng tạo mới có được. Nói thế không phải mạt sát đường sáng tạo mà tôn hô đường cải lương, muốn cho người đời gắn tâm làm nô lệ cho người trước đâu. Cốt tỏ cho công chúng biết rõ ràng: Việc gì trên đời cũng vậy, không gạo không ai nấu thành cơm, mà không bột không khí nào nắn ra bánh. Nói rằng sáng tạo, phần nhiều là nhân cái sẵn có mà sửa đổi lần lần cho tốt thêm lên, cần có công phu học tập xem xét, suy nghiệm, trải bao nhiêu thì giờ, dùng bao nhiêu trí não mới làm được một việc mà gọi là «người sau hơn trước», chớ không phải tình cờ mà có được.

Vậy mà người mình gần đây, lòa mắt choáng lai với những vỏ văn minh mới, làm kẻ không chăm học tập, không chịu ra công suy xét thực sự, đem cái trí não trống không nghĩ vào những chuyện viển vông, nói những chuyện không căn cứ vào đâu, mà muốn mạo cái tên sáng tạo. Trong những đều người mình tự phụ là sáng tạo thì chúng ta thấy thứ «thi mới» là một, rồi là nhiều bài «bất thành cú» mà họ trầm trồ khen ngợi, không khác gì cái công nghiệp ông Ca luân Bố tìm được đất Mỹ châu!

Nếu trăm việc sáng tạo mà đều như thi mới kia, thì xã hội mới ta sau nầy không biết ra cái gì? Nhân bàn chuyện sáng tạo và cải lương, phụ làm một chứng, mong cho ai nấy tự xét trước khi nghĩ làm một việc gì.

Ngạo-Ngạc Sanh

VĂN VẬN

Dân bị nạn bão lụt kêu trời

VII

Trời quá kiến xu cộng vạn năng,
Kẻ chi con nợ kẻ chi thăng.
Tuồng mưa gió diễn càng vui mắt,
Lũ bé già đau phải cắn răng.
Nước bạc sóng lùa tháng chết đuối,
Đầu đen thịt cùng lũ nằm dưng.
Phen nầy nếu có phen nầy nữa,
Ai tiếp vài cho biển bắt bằng.

VIII

Chín trời, trời cũng chả nhân tay,
Đả chẳng ơn càng oán độc thay!
Cái cờ giông lên nhà hồng nóc,
Tinh cờ sóng vỗ nước chôn thây.
Tiền lần lược cùng, thân khôn chuộc,
Mén ngồn ngang trôi, hồ chẩu đầy.
Trời hỡi, đoàn tôi e sạch trọi,
Đất bia cỏ mọc núi bia mây.

IX

Đồ điên làm bướng huỷ ông ơi!
Chốc họa cơ gì sẽ tới nơi.
Kinh lễ thiên đình e lảng tảng,
Thần đình địa phủ nhẽ lôi thôi.
Tha hồ mất bạc ai trừng trợn,
Thấy kẻ đầu đen chẳng tiếp vời.
Ông bớt tay chăng, ông phải nghĩ,
Tuổi trời xóc sổ sắp đầy rồi.

Bảo-Nam

Xét các cửa phố buôn để bắt chịu thuế môn-bài

Ngày thứ năm 16-11-34 quan Phó-sứ và một thầy thông đi xét khắp các cửa phố buôn tại thành phố Quảng-ngãi, vào từng phố để xem xét các hàng buôn và các nghề nghiệp, như thợ may, thợ cũp, thợ thiếc, thợ thêu v. v..., ngài hỏi tên họ mỗi người ghi biên vào một quyển sổ; những người ngồi kê ở nơi bè phố, dán hành xéo, nướng rem bán, mà cũng ghi tên.

Nghe nói xét thế là để định hạng thuế môn bài. Những người không thuế nổi phố, chỉ ngồi nhờ ở đậu những nơi bè mấy chủ phố buôn, nếu có thuế môn bài thì chẳng họ phải bỏ nghề, vì kiếm không đủ ăn, còn đâu mà chịu thuế! Tất nhà nước cũng chám chước thế nào.

P. V.

CHUYỆN ĐỜI

Nói quá sự thật

Ai cũng biết nói quá sự thật là nói dối. Nhưng nói dối nhiều kia, chớ nói dối vừa vừa lối trống chắc người đời không ai tránh khỏi. Họa chăng có đức Thích ca đức Cơ đốc hoặc đức Khổng nhà Nho ta mới khỏi mà thôi.

Nhưng nói quá sự thực mà còn có thể dung thứ được là vì cái hảo ý muốn làm cho tốt hơn. Người thợ may nói: «nếu tôi may vạng thì không lấy tiền», nhưng rốt cuộc anh ta may cũng không khéo hơn ai, mà tiền cũng cứ lấy. Anh thợ dệt nói: «hàng tôi dệt ra, bận mòn đi thì có, chớ không hề rách», thế mà đem về may bận, giặt lí lần thì đã thấy rệu! Không những anh thợ may, anh thợ dệt mà nhà mỹ phẩm, bực lương y cũng lí khí nói không quá lời. Người thì nói «học tại trường tôi thì đi thi phải đậu», người thì nói «uống thuốc của tôi thì bệnh tất phải lành». Thế mà học sinh đi thi vẫn rớt, người bịnh chữa thuốc càng ngày càng thấy nguy thêm! Cho đến nhà in rao rằng «in mau giá rẻ», tờ báo quảng cáo rằng «chuyện lạ, bài hay»... bình tâm mà nói có hồi cũng không khỏi quá với sự thật...

Trong các cái ăn nói quá với sự thật mà tôi vừa mới tuyên bố đó, bản tâm người nói ra khi nào cũng có cái ý làm cho vừa vừa lòng mình. Cái chỗ đáng chê trách của họ là lại họ bất tài bất lực mà vẫn tự tin nơi mình, nên không khỏi làm sai với lời hứa. Anh thợ may cũng muốn may cho khéo, anh thợ dệt cũng muốn dệt cho bền, cũng như ông thầy dạy muốn cho học trò mình đều đậu, ông thầy thuốc muốn cho bịnh mình chữa đều lành, cũng như ông chủ nhà in muốn cho công việc nhà in chạy, ông chủ nhà báo muốn tờ báo càng ngày càng hay.

Nhưng bây giờ lại có nhiều hồi thấy có nhiều người nói quá sự thực mà không có ý hay gì khác cái ý muốn gạt người ta. Đây thật không đáng cho ta dung thứ tý nào hết. Một cái ví dụ là mấy bác xe hơi chở bộ hành.

Ngày nay là cái ngày các chủ xe, các tài xế và tất cả các người sống về nghề xe vận tải đường run rẩy lo sợ cho số phận họ, vì con đường xe lửa từ Tourane trở vào Nam sắp thành, lại vì các thầy lý bỏ buộc thêm thuế, thêm ba-tăng... đương làm cho chúng phân vân...; đương cái ngày khẩn đốn của họ, mà nói những chỗ xấu của họ, chẳng là nhẫn tâm lắm ru! Không phải đâu, các báo gần đây đều có mở rộng cột cho họ đăng lời than phiền bày tỏ tình hình khốn đốn và gần cùng nầy mọ... Nhưng đến cái bậy của họ, đi ra mỗi bước thì mỗi trông thấy, có ông Phật ngồi trên bàn cũng phải nói nữa là.

Ai đã đi xe đò một vài lần, đều trước kia có kính trọng các bác lao động phải sắt vả kia bao nhiêu, ngày nay thấy thái độ họ cũng bất ghét. Không ghét sao được! Trước khi mời một người khách lên xe, thôi thì có người ăn nói nhu mì dịu ngọt và ân cần làm sao! thế mà hễ trả tiền mua vé cho họ rồi, lên ngồi trên xe là họ trở mặt! Đối với những người lỗ bộ nhát nhát quê mùa và nhứt là đối với người tuổi tác gần đuổi, bọn họ đối đãi thật đã man hết chỗ nói. Nói chi cái tật nói quá sự thật là cái tật chung, thì đã rồi. Theo tôi biết thì mười lần tôi được trực tiếp với họ tức là mười lần tôi được biết họ nói sai cả mười. Bên tôi có thể kể một câu rằng trong bọn xe đò gần hết đều nói không thật — nếu có biến lý, chỉ về số rất ít thôi —. Hỏi họ, khi nào họ cũng nói có xe sắp chạy, bảo ở chờ một lí, chờ như vậy hết giờ nầy đến giờ khác, rồi phải ở lại qua ngày sau. Mỗi khi xe họ chật ních rồi, đáng lẽ chỉ chở mười người mà họ đã chất mười lăm hai mươi người rồi, mà có ai đón thì họ cứ ngừng xe mời lên đi, nói rằng xe còn rộng chán!

Bữa 26 novembre vừa rồi, tại một hãng xe Tourane có người khách đến hỏi xe đi Huế. Người bán vé xe mời ngồi và nói xe sắp chạy. Người khách muốn hỏi cho chắc chắn, thì người bán vé lại nói quả quyết rằng đã có bộ hành sẵn và đã mua vé xong rồi. Người khách coi bộ không phải lạ chi với lối hứa của các bác xe, nên muốn hỏi cho được ông chủ hãng xe. Người khách nói với ông chủ:

— Hiện bây giờ còn 10 phút nữa thì xe lửa chạy. Ông phải nói hẳn cho tôi biết nếu ông có xe hơi đi Huế thì tôi ở chờ, nếu không thì tôi đi xe lửa, vì nếu lỡ ra xe ông không chạy, tôi lại phải hỏng tàu, thì tôi thôi...

Người chủ xe biết đến hơn, nói lỉnh quỉnh nhưng không hứa hẳn. Thế mà người bán vé thì cứ nói xe sắp chạy. Đến khi còn 3, 4 phút thì xe lửa chạy mà ở nhà bột xe hơi thì vẫn vắng tanh; ông khách hỏi ra mới biết chiếc xe hơi chạy Huế hàng ngày đã chạy rồi, nên lật đật lên xe kéo xuống ga...

Ông khách ấy thuật câu chuyện với nhiều người và nói:

— Nói thì xin lỗi với các bác xe hơi, chớ từ nay tôi không giám tin các bác, đều là các bác có nói đúng với sự thật.

Xin hỏi các bác xe đò có lương tâm:

— Sự thật thà và sự dối dối, cái nào có lợi cho nghề nghiệp mình hơn?

Lạcnhâng

Tương lai nghề trồng thuốc ở Trung kỳ

Nghề trồng dân nuôi tằm ngày nay đã đến thời kỳ đào thải, thì còn nghề trồng thuốc là có thể kiếm cơm được, nên phần nhiều nhân dân Trung kỳ đều theo nghề trồng thuốc. Thuốc, nói cho phải, mấy năm trên nhà trồng lo đã xấu thuế mà nhà buôn thuốc cũng có chỗ thở. Ở Quảng nam có nhiều làng chuyên môn trồng thuốc, như làng Cẩm lệ, Phú phú v. v... còn rải rác làng nào cũng có trồng nhiều ít; từ có nghị định mới ra đời thì những nhà trồng thuốc đã đem lòng lo sợ, đoán rằng, thế nào cũng sẽ xảy ra chuyện không tốt cho chủ trồng.

. . . . . .

Xét ra nghị định 14-12-34, trong nói người trồng thuốc được đem thuốc hái ở đám về nhà, trừ khi nào thuốc khô chở đi nơi khác không giấy thông hành mới bị bắt. Thế mà, than ôi! Lệnh tỉ lạo nhiều, bao nhiêu là vụ bắt thuốc người ta còn chứa trong nhà, trái luật đành rành! Nhứt là ở Quảng nam. Trong hai vụ: Vụ Nguyễn Tiết làng Dinh trận Tây và Lê thị Ngư ở làng Đông mỹ (Điện bàn). Thị này vì có bảo người Tây Thương chánh dợi hương kiếm đến sở xét, thế mà bị phạt 16$, thuốc thì không có gì cả; còn Nguyễn Tiết trồng thuốc có khai giấy tờ vẫn còn, rồi mùa thâu được 26 kg, có trình giấy, thế mà bị Thương chánh phạt 25$, thuốc cũng lấy cả. Không những ở Quảng nam bị nhiều vụ bắt thuốc oan ức, mà các nơi khác cũng chung một thứ không khí khó thở ấy.

Bao nhiêu nhà trồng thuốc tất đến bỏ nghề, ngồi khoanh tay mà chịu đói, có lợi gì cho nhà nước không?

Xuân sơn

AI LÀ NGƯỜI HẰNG TÂM?

Nạn lụt bão ở mấy tỉnh Bình, Tịnh, Nghệ, vừa rồi, hư hại thảm khốc, cũng không kém gì cái nạn Bình-Phú năm trên.

Đối với bà con trong cảnh đói cơm rách áo, không cửa, không nhà nầy, trên có chánh phủ trù cách cứu giúp mặc lòng, bà con ba kỳ ta lại nỡ lòng ngồi nhìn sao?

Kẻ ít người nhiều hãy giúp nhau!

Tiếng-Dân

THẾ-GIỚI THỜI-BÌNH

VẤN ĐỀ ĐẦU PHIẾU Ở TÁT-NHỈ (SARRE)

. . . . . .

Nguyên sau hòa ước Versailles, miền khoáng sản ở Tát nhỉ, do Hành chánh viện Quốc liên đặt một ủy viên hội quản lý, định kỳ hạn là 15 năm; kỳ hạn ấy mãn thì cử hành công dân đầu phiếu để quyết định miền ấy về Pháp hay về Đức, hay là duy trì hiện trạng. Cuộc đầu phiếu ấy đến năm 1935 đây sẽ cử hành, mà ngày định xác thì do Quốc liên quyết định.

Ngày 3 tháng 6 năm nay, đại biểu 3 nước Đức, Pháp và Ý đã thương lượng nhiều lần, kết quả định ngày 13-1-35 mở cuộc đầu phiếu. Hành chánh viện Quốc liên đã chánh thức thông quá. Song vì tư cách công dân đầu phiếu, có nhiều lời dị nghị, thành trong số từ 10 vạn đến 13 vạn tuyển dân, cần phải điều tra từ cách từng người, khiến diên lâu dài, không thể làm đúng kỳ hạn đã định trên, thế tất phải triển kỳ lại.

Hitler, nhà độc tài nước Đức, trước sau hằm hằm muốn thu hồi đất Tát nhỉ mà không chịu điều kiện gì, chỉ khổ vì thực lực không đủ, nên ẩn nhẫn đến ngày nay. Đối với hội ủy viên của Quốc liên, Hitler cho là phải thân Pháp, mà tỏ ý bất mãn. Nay nếu như kỳ đầu phiếu mà triển hoãn, thì không khỏi Hitler mượn cớ ấy lót miệng mà chỉ trích hội Quốc liên.

Tin ở Genève ngày 16-11 vừa rồi có nói: nhân sĩ miền ấy nhận rằng nếu như đầu phiếu triển kỳ thì nước Đức sẽ có cách hành động đặc biệt... Nay xem bên người Pháp cũng giới bị một cách nghiêm trọng, đủ chứng tin trên là không sai.

Còn về phương diện công dân miền ấy thì thái độ cũng khó đoán trước được: nhân dân đầu phiếu nầy không luận trai gái, không phân quốc tịch, phàm người tính đến ngày đầu phiếu ấy mà đã 20 tuổi, và kể từ ngày 28-6-19 sang ở hạt Tát nhỉ ấy, đều có quyền đầu phiếu.

Theo hiện trạng mà xem xét thì trong số dân 80 vạn ở miền ấy, về huyết thống nước Đức chiếm đại đa số, nước Đức có chịu thắng lợi, cần gì phải vận động nọ kia? Nhưng xét về nội dung thì rất là phức tạp, không thể đoán theo cách đơn giản được: ở Tát-nhỉ đảng quốc xã vẫn nhiều, trong có những phần tử phản đối Hitler. Sợ một mai hợp tình vào Đức thì phần tử ấy nguy to, nên cố muốn duy trì hiện trạng, mà chống với cách vận động hiệp tình của Hitler. Chính đảng trung ương có thế lực ở miền ấy và đảng quá kích trương là cờ phản đối Hitler; lãnh tụ đảng ấy ngày tháng sáu đã có tờ bố cáo, cổ động đảng viên toàn thể đầu phiếu, nhứt luật chủ trương đòi duy trì chế độ hiện trạng. Cái độ có phòng ngại cho sự hành động của Hitler rất nhiều.

Hitler có dòm thấy chỗ rắc rối ấy nên nhiều lần thanh minh: *Đối với nhân dân đầu phiếu, quyết không thi cái áp lực trực tiếp hoặc gián tiếp, và vô luận thái độ đầu phiếu thế nào, không khi nào dùng cái thủ đoạn bảo phục...* Tuy vậy, đảng trung ương và đảng quá kích đã bị đảng quốc xã đè nén xô đẩy nhiều lần, mối oán đã in sâu trong não, không vì lời dỗ ngọn ngọt kia mà vội tin được. Thêm một mặt người Pháp lại ngầm ngầm liên lạc, ở trong ảnh hưởng sẽ ra thế nào, không phải người ngoài liệu trước được. Đứng trước cuộc rắc rối ấy, Pháp đã định sẵn kế hoạch: một là đất ấy thuộc về Pháp càng tốt, nếu không thể mà duy trì chế độ hiện trạng, thì Pháp giữ được quyền lợi thế thủ khoáng sản ở đấy, lại một đến lợi quan hệ nữa là ngăn cuộc tấn hành của Hitler, không nhân vấn đề Tát nhỉ mà khiêu động đến toàn cuộc Âu-châu.

Vậy miền Tát nhỉ, một là về Đức, hai là về Pháp, ba là duy trì hiện trạng. Pháp đã chủ trương duy trì hiện trạng, tất nhiên Đức tranh, nếu như Hitler tự biết đến kỳ đầu phiếu sang năm không nắm được thắng toàn chắc chắn, hoặc giả nhân cớ đầu phiếu triển kỳ nầy, mượn làm cớ lót miệng, mà thiệt thi sự hành động bạo hoạnh cũng nên.

. . . . . .

Khách quan thuật

Trận lụt vừa rồi ở huyện Hương-khê

Huyện Hương khê (Hà-tịnh), về trận lụt ngày 24-10-34, đến từ lối 3 giờ đêm, chỉ trong chốc lát mà trong nhà đã phải lội hơi đến 7 giờ, nước đã phủ kín, các mái nhà, nước lên lanh, chảy mạnh mà mưa gió lại càng to. Lúc ấy không còn ai mong tưởng đến đồ đạc, chỉ cầu lấy sự sống mà thôi! Tất cả nhân dân ai nấy đều kéo nhau lên đỉnh nhà, tiếng la cầu cứu rầm trời.

May sao trong lúc ngay nan ấy có 2 chiếc đò của cha con ông Lê-khắc Cư và chiếc đò của Nguyễn duy-Đức chèo tới để chở dân lên núi. Tính ra hơn hai trăm dân thoát nạn, may biết bao nhiêu!

Khi lên núi có tới hơn trăm dân, (vì dân có các nơi đổ tới), mà ở đấy trừ sở giám-lâm và ba gian nhà của thầy đội Lương nên không đủ chỗ chứa. Thầy đội vội vã chạy ngay lên nhà quan tham Kiểm lâm xin cho dân lên ở ẩn một phần. Nhưng chạy lên xin mấy lần mà ngài vẫn giữ niềm yên lặng!

Nhờ ơn cơm cháo của vợ chồng thầy đội Lương, vừa trong bốn ngày thời dân có thể về thăm nhà được, vì nước đã rút. Còn sự hư hại, như tại Vạn Yên-Thạch là bọng dân nghèo ở làng Trường xuân (Đức thọ), đều xiêu cư lên đấy làm ăn có tới hơn sáu mươi nóc nhà, mà nay chỉ còn lại năm cái nữa thôi! Tình cảnh nạn dân không nói xiết!

T. m. Đ.

CÙNG CÁC ĐỘC-GIẢ

Ngài nào còn thiếu tiền báo, xin gởi về trả cho trong tháng Décembre nầy, bản báo rất cảm ơn.

TIENG-DAN

Cô Ngọc-Sương bị bắt ở Phan-Thiết

Ngày 14 novembre vừa rồi quan Phan-thiết đến xét nhà cô Ngọc-sương rồi chở rương cô đồ đồ và bắt cô một đêm. Qua bữa sau có lính giải cô về Quảng-ngãi.

Cô Ngọc-sương người Thu-xà, gần đây vô Phan thiết thăm anh làm việc nhà thương và em dạy trường tư ở đó, nhân tiện ở lại Phan thành mở một tiệm nhỏ để buôn bán.

H.

VIỆC TRONG NƯỚC

Lại chuyện tranh ngôi thứ !

THỪA-THIÊN — Ở làng Triều-sơn-trung (Hương-trà), có cậu Ấm D. làm khám bệ được hàm Hàn-lâm-viện đãi-chiếu. Kiếm bệ mà làm cái hay hiệu quan Hàn, khiến cho cậu lên mặt quan, thấy trong loại khai, làng sắp tên cậu vô thứ tự, sau thất hết phẩm, cậu tức, vô làng chung lộ « hương ẩm tọa thứ », tên giọng quan. Đối làng cũng loại khai đem tên cậu đứng trước. Làng không thuận. Cậu trốn vào đơn ra huyện.

Đến kỳ làng quân cấp (12 tháng 10), cậu lại không chịu nhận ruộng, cứ tranh ngôi thứ mãi đến một đêm ngày. Rất cực cậu cũng tỉnh phần ruộng.

Nghe đâu cậu ấm đem đơn tới, quan không nghe đến. Cái nào ngôi thứ chân là đường nào ! Hồi thấy

Tình cảnh dân xiêu lưu

NGHỆ-AN. — Một hôm lý giả đi qua xã Thanh-đà, thuộc tổng Qui-trạch, huyện Yên-thành thấy một toán đàn ông, đàn bà và trẻ con, ngồi quạt nước mắt thở dài, xem bộ ăn cần, thê thảm. Hỏi, thì họ nói : «Chúng tôi là dân làng Phú-lộc Đời Thành-thái, chúng tôi bị xiêu lưu, có đi ruộng phi nhiêu hơn 300 mẫu, quan giao cho xã gánh thuế 50 mẫu, xã đem nhượng cho cụ tá ấm, là ông thân cậu Ng. x. L. người làng Lương-điền ở xóm Cha nài ; cha con cậu ngồi hưởng cái địa lợi thiên nhiên đó. Cuối đời Duy-tân, chúng tôi lo liệu phạo hài, nhưng cậu không cho. Qua đời Khải-định, cậu ấy có đơn xin đứng chiêu tập, nhà nước y cho, có triện bộ nhân đinh và lý trưởng, lại thưởng cậu hàm Hàn-lâm ; chúng tôi mừng, chẳng nhờ tay cậu dắc dẫn được về số thì. Chẳng hay, cậu lấy cái danh vị ấy mà chiếm địa lợi cho lâu dài, chẳng cho người nào ngó một vẻ quê hương ; mà mà ông bà thành ra vô chủ, đình miễu hương thôn cũng bỏ thành đất hoang. May người cư làng nọ, kẻ ngụ xã kia, trong lưng không tiền, cũng không thế lực, không biết lo liệu làm sao ! có lẽ một năm xương tàn chôn nhờ đất khác ! Lại có điều rất khổ là mấy vị sắc thần và triện, bộ làng chúng tôi còn ở trong tay cậu Hàn nữa !

Qua xiêu lưu chưa có ngày phạo hài, nay cậu đã chiêu tập mà như thế, còn mong ai chiêu tập lại cho! tình nất khổ lại càng xếp lên, biết nhờ ai mà thương đặt cho ! Ấu tai chính phủ. . »

Vậy có mấy lời đáng báo mong thần công lý soi đến tình nất khổ dưới chân áp.

Khư-Sơn

Tên tâm Lự bị bắt ra Faifoo

QUẢNG-NAM. — Về việc tên Lự chứa bạc ở Tam kỳ, T. D số trước đây có đăng, 1 đêm 24-11-34, có giấy tòa, tỉnh đưa và bắt tên Lự giải ra Faifoo

Dạ-Lan

Bị đòn oan

QUẢNG-NGÃI. — Ngày 15 tháng 10 annam, quan phủ Sơn-tịnh có trát đòi viên kỳ và hương lý làng Hà-nhai, xuống phủ hầu việc quan. Lúc hầu xong việc, thì quan Trương-q-Bá có trích những người sổ thiếu tiền làng, quan thấy không có lý trưởng kỳ, nên đời có lý nhận thiệt quan số sức cho. Trong đám viên kỳ có cựu phẩm Trần-Khoá hầm rằng: «Việc ấy mới đặt thôi, làm chưa biết chừng... » Quan chưa nghe nết cần, và cũng không bỏ đi bắt tại, hiểu thế nào mà thường cho cựu khoá mấy roi cật bờ trước mặt đông người !

Đối với người cựu phẩm còn thế, đối với dân thì sao ? Thương-Tâm

Uống rượu dầm thuốc mã-tiền bị chết

Ngày 20 tháng 7 ta (29 8-34) tên Nguyễn-Hòa 16 tuổi, ở ngụ làng Kỳ-tân, phủ Tư-nghĩa, cùng tên Nguyễn-Hết, tức Nghệ, cũng ở làng Kỳ tân, mua mã tiền dầm vào rượu uống. Tên Nguyễn Hòa uống xong đi ra khỏi ngõ thì chết.

Sau khi vụ nầy xảy ra, tòa án sơ cấp Tư nghĩa xử án tên Nguyễn Hết 6 ngày tù. Lúc 8 giờ mai ngày 20 tháng 9 ta (29 11 34) tòa án đệ nhị cấp Quảng-ngãi hội đồng phúc xử, tuyên án tên Nguyễn-Hết 3 tháng tù hoặc là phạt bạc 30$, vì rằng ở đây có tục hay tin rằng : rượu giầm với vị thuốc mã tiền, uống được mạnh người, nên trị án người nầy, để làm gương cho kẻ khác.

Ngô xá

Được cho về xứ không ?

Cô nguyễn thị Hợi, người ở thành phố Vinh, năm 1931 bị bắt kết 5 năm tù, nhưng giam tại Lao Quảng ngãi được ân giảm 4 năm, và đã ở tù được 2 năm 4 tháng. Từ mấy tháng có bị bệnh đau

(Xem qua trang 3 cột 5)

Cùng vì rượu lậu

. . . . . .

Vừa rồi tại làng Thanh đại, phủ Đức thọ (Hatinh) có xảy ra một vụ án mạng vì lý trưởng làng Ký bắt được tên dân có rượu lậu. Lý trưởng đã giải quan và trình nhà Thương chánh bắt phạt 25$00, nhưng còn sách nhiễu nọ kia, bắt đắc dĩ tên kia chịu không nổi, đêm đêm lẻn vào sau vườn Lý trưởng treo cổ tự tử. Đầu đuôi việc như vầy :

Khi Lý trưởng Thanh Đại bắt được chiếc thuyền chở rượu đem giải phủ Đức thọ, chủ thuyền bị phạt, đã bắt nạp phạt xong, quan truyền cho Lý trưởng giữ chiếc thuyền bắt bồi tổn phí giải phủ. Chủ thuyền chạy chừng được 3, 4 đồng đem chuộc thuyền, lý trưởng không cho. Nhân đêm khuya, chủ thuyền đem đồ đệ 7 người đến nhà lý trưởng lấy trộm chiếc thuyền. Lý trưởng đem phu đi theo thì bên chủ thuyền ra giữ thành ra ẩu đả nhau đến nỗi bị thương, rồi thành ra quan nha về làng, tổn phí lại càng to thêm lên ! Lý trưởng đòi chủ thuyền 20$ tiền phí tổn, chủ thuyền chạy không rơ, phải thắt cổ tự tử. Vụ án mạng nầy đã có quan dốc Lạc thiện và quan phủ Đức thọ về làng Thanh đại làm biên bản.

T. T.

Núi làng dân đốn củi mà bị phạt !

Làng Sơn-trà, tổng Bình hà, phủ Bình sơn (Quảng ngãi), có một hòn núi ở giữa sông, theo lệ thường 9, 10 năm thì làng cho dân đốn củi một lần, để bán lấy tiền chia cho dân và tiêu việc công trong làng.

Năm nay dân làng Sơn trà và làng Tân hy cùng nhau chung lập một cái trường học tại bộ làng Tân hy, làng Sơn trà không có tiền công quỹ, nên bào lý định đốn củi hòn núi ấy bán lấy tiền đặng góp làm trường học. Ngày 5-11-34, dân làng tới núi ấy đốn củi đem bán xong xuôi, thì ngày 13-11-34 sở Thương chánh Sơn trà cho đòi lý trưởng sở tại tới hỏi làng đốn củi sao không xin phép, sử phải thân cả cải lại. Lý trưởng nói : cải để bán hết rồi không thâu lại được. Ông Tây quở và nói : sẽ tư giấy phạt !

Ấu-Dương

KHO CHUYỆN

Vào khoảng 3 tháng lên thứ 3 năm 1934, số người đau và chết ở Đông dương như sau :

Địa mào : Toàn 5 xứ có 479 người mắc, 37 người chết.

Thương hàn : 18 người tây và 248 người annam. Hanoi nhiều nhất, rồi đến Trung, Nam kỳ.

Đau ốc : 2 người bị.

Sưởi : 145 người mắc, 5 người chết.

Hội Việt nam Mỹ nghệ ở Hanoi có tổ chức một cuộc thi chọn lấy kiểu mà hợp với đồ các khuôn mặt cho đàn bà Việt nam.

Người dự thi, hoặc vẽ, hoặc nặn phải đồ các hình trông thẳng, nghiêng, gởi tới hội quán trước ngày 5 Janvier 1935. Có 5 giải thưởng : 40$, 25$, 15$, 12$, 8$, lại người trúng thưởng thì một người nhà được uốn tóc không tiền.

Cuộc thi nầy các bà các cô cũng đua rất hớn hở, cô chị tay tấm chưa bàn cũng thêm chảy nước miếng.

M. Roeff, cai quản đạo binh 5 R. A. C. vừa rồi đã cầm súng tự bắn vào ngực chết tại Vũng tàu (Nam kỳ).

THƠ TÍN

Cùng người dân làng Phú-phong. Tuy an

Có được bài ông nói chuyện tình tệ trong làng, vậy nên làm đơn kêu với quan địa phương xét xử ra sao đó, rồi sau sẽ đăng. T. D.

CÁI CHẾT CỦA NGƯỜI LAO ĐỘNG

Một buổi tối bạn tôi cùng tôi đương tiếp chuyện với thầy khám bệ gác đêm tại nhà thương Tuy hòa, bỗng chốc có tiếng ồn ngoài cửa. Chúng tôi cầm đèn ra thì thấy quan thầy thuốc bảo hai tên phu bưng một cái xác ngay-đơ vào để trên bàn gỗ dài. Một người đàn ông trạc ngoại 30, xem chừng như người bạn thân của người nạn, đỡ lấy cái đầu, theo sau có chị đàn bà tay ôm gói đồ, vừa đi vừa thút-thít khóc. Cái thây đặt trên bàn, quan thầy thuốc rờ ngực, lắc-lắc đầu, người bạn gọi : « Anh Hai ! anh Hai ! » Người nạn không lên tiếng, không cựa mình, không thở.

— Chết rồi, cu-li đem ra nhà xác ! quan thầy thuốc nói.

Người đàn bà, vợ người bạc mạng, khóc-lóc van lạy cầu xin phương gì để cứu chồng.

— Chết rồi ! Ai làm sống lại được ! quan thầy thuốc vừa lắc đầu vừa nói.

Một chốc quan thầy thuốc về, thây đã khiêng ra nhà xác, cái cảnh nhà thương lại tịch-mịch tiêu-điều như cũ.

Bên thềm vắng, trong bóng tối, chị đàn bà khi nầy áp mặt rên-rỉ khóc, người bạn chống tay vào trán ngồi trơ như cục gỗ. Chúng tôi ra hỏi nguyên-do cái chết của người kia. Chị đàn bà đáp :

« Người chết đó là chồng tôi. Tôi quê ở Bình-định, gặp chồng tôi lúc 24 tuổi, nay đã 27 tuổi, có được hai đứa con trai, đứa nên một, đứa nên hai. Chúng tôi đa làm cực khổ, gặp nhau ưng ý thì lấy nhau, chớ bố con tôi không biết đến mà tôi cũng không rõ quê quán chồng tôi ở đâu, chỉ nghe nói chồng tôi là người Nghệ. Còn anh nầy là bạn của chồng tôi ».

Chúng tôi xây lại hỏi anh kia : « Nếu anh là bạn, vậy anh có rõ lại lịch của bạn anh không ? »

— Vâng, người ấy đáp, thưa các ông, tôi là bạn thân của anh mà lại là người đồng hương nữa. Chúng tôi kết bạn với nhau từ thuở nhỏ, thương yêu nhau hơn cột ruột. Vì cái cảnh nhà nghèo túng, chúng tôi phải cuốc thuê đào mướn, vất vả theo con trâu cái cày mà kiếm hột cơm. Nhưng rồi mấy năm liền tiếp ruộng xấu mất mùa, hạng người như chúng tôi đến khoanh tay treo mỏ. Lúc bấy giờ nghe nhà nước đương mở con đường Tân-ấp — Tả-khệt, anh em chúng tôi mới rủ nhau đi làm cu-li. Chúng tôi cũng lần với đám dân mộ của một nhà thầu khoán. Làm lúc đầu cũng có dư tiền chút ít, nhưng lần lác nơi chốn rừng sâu nước độc, chúng tôi đâu tránh khỏi cái thứ bịnh sốt rét. Nhiều khi đau đến người xanh vóc gầy mà cũng phải rán đi làm. Đường đắp xong, ông thầu khoán có cho chúng tôi cái giấy chứng « thợ mỏ » (mineur . Chúng tôi về quê ít lúc. Kể trong

, chúng tôi liệu bề khó sống nên lại đi làm cu-li, gặp ai thuê gánh vác gì cũng làm hết, miễn là được độ khẩu qua ngày.

Trải bao khổ sở, chúng tôi lần hồi cứ tấn vào Nam. Tháng lụn năm qua, chúng tôi làm ăn tới Tu-ranh (Tourane). Chúng tôi khi làm cu-ly tàu, khi làm cu-ly đường, nhờ chịu siêng năng khó-nhọc mới được sống. Có dư mỗi đứa được vài chục thì cùng nhau lại lo gởi về cho cha mẹ, vì cha mẹ chúng tôi đương còn, già yếu mà nghèo lắm. Nhân dịp có đường xe lửa Tu-ranh — Nha-trang, chúng tôi nương theo làm. Bắt đầu từ Tam kỳ, Quảng ngãi, Bồng sơn cho đến Bình định, Qui nhơn.

Đã trải làm ông thầu khoán, nhiều thầy kỹ và chủ cai. Có người đăng phơi (Feuille) họ phát tiền, bán gạo cho ; có người hai ba phơi-dồn dập mà chưa lãnh được đồng xu mua muối. Có người họ dụ ngọt hẹn rằng hẹn mai, làm vất làm, tiền không có, nói rằng quan đi khỏi, chưa lãnh được... rồi có khi họ ôm tiền tiu mất. Mình phải mắc nợ bà quán, rồi cái áo lành quần tốt mình đã dành dụm sắm được lại phải đem cầm nợ. Chúng tôi không biết kêu ai, đành cắn răng chịu nén lắm lúc nằm sương ngủ đói. Tuy vậy chúng tôi cũng rán chịu khổ qua buổi được.

Bạn cu-ly với nhau, trai gái đồng làm một chỗ, anh Hai mới kết vợ chồng với chị đây tại Bình định. Tôi vẫn coi chị như chị dâu ruột, lúc kế qua Tết năm nay, chúng tôi nhờ nghề thợ mỏ muốn vào đèo Cả (Varella) làm hầm cho tiền công được cao hơn, vì mấy lần làm vợ vẫn ngoài ấp tiền công nhựt chị 0$20, 0$25 và 0$30 là cùng. Trước khi đi chúng tôi nghe Đại lãnh lo một nơi độc có tiếng. Người sức mạnh chừng nào cũng không khỏi đau rét. Biết vậy mà chúng tôi cứ muốn đi. Chi Hai đã có con, không biết bỏ con cho ai mà đi làm, phải theo chân chồng buôn bán vất vạnh và nấu ăn. Chúng tôi đục hầm rất nguy hiểm khó nhọc, tiền công mỗi ngày được 0$60. Làm thì có tiền, «phơi» nào được lãnh trọn phơi nấy, nhưng lại đau rét hoài. Nhiều ngày không đứng dậy nổi mà đi làm, mà mỗi ngày không làm được là mất hết một ngày công. Đã vậy còn nhiều khi đương làm, cái cây ngã đánh bầm tay, hòn đá rơi đằng chân ra máu. Lần hồi đến tháng 9, anh Hai đau luôn, đi làm đâu vài bữa thì đau liệt đến năm bảy hôm. Anh lo không có tiền trả nợ gạo, không cơm nuôi nấng vợ con. Tôi cũng gởi tiền ăn chung với chị, tôi nói với anh Hai nằm dưỡng bệnh để tôi lãnh tiền mua ăn, cực khổ gì cũng được. Anh đau mà hễ đứng dậy hơi cầm cái cuốc cái đục được thì đã vội đi làm.

Trưa nầy anh chưa mạnh như thường mà cũng gắng đi làm. Lúc trèo lên sườn núi, đứng trên tảng đá mà đục, bỗng cơn rét nổi lên, anh run tay run chân, tôi làm gần đó tính chạy tới dìu anh, rất tô chưa đến kịp thì anh đã trượt

(Xem qua trang 3 cột 4)

DẦU TỨ-QUI

NẤU BẰNG LÁ SƠN-DIỆP, CHẾ VỚI LONG-NÃO

dùng

Xức, Hít, Bóp, Thoa, Xông, Uống

TRỊ BÁ CHỨNG

Đàn-bà ở-cử dùng Dầu Tứ-Qui để thoa, bóp, tốt hơn các thứ rượu bóp (trong Dầu Tứ-Qui có Long-não), khỏi phỏi nắm lửa, lại được đỏ da thắm thịt, phòng được bệnh thắng hay rớ sau lúc sinh đẻ.

Có bán khắp nơi đủ các hạng chai từ 0$05 đến 3$00

Nhà phát-hành :

VĨNH-THỌ

Rue Marc-Pourpre — **TOURANE**

CHAI VE KHỦNG HOẢNG !

Kinh-tế khủng hoảng thời ai ai cũng đã rõ rồi. Nay chỉ có cái nạn CHAI VE khủng hoảng mới đáng chú ý, mới đáng tin để bà con rất đông trong làng Khuynh-Diệp rõ.

Số là trong mấy năm trước hiệu Khuynh-Diệp trù tiệu thụ mỗi tháng 8 000.000 chai không. Nhưng năm nay phải trù mỗi tháng đến 13 500.000 mà còn thiếu trước hụt sau.

Nhưng bà con trong làng Khuynh-Diệp nên mừng giùm cho, vì đó là một triệu chứng số người tin dùng dầu KHUYNH-DIỆP càng ngày càng nhiều thêm. Qua năm 1935 hiệu Khuynh-Diệp sẽ dự trữ một số chai nhiều hơn, lúc ấy bà con trong làng Khuynh-Diệp sẽ khỏi lo thiếu hụt như bây giờ nữa.

K. D.

NHÂN-TẠO-HUYẾT

BỔ-HUYẾT — SÁT-TRÙNG

Bổ dưỡng thân-thể — Lọc sạch máu bầm — Làm cho khỉ huyết sung-túc — Công-dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sài, lỡ ghẻ — Già suy yếu trẻ ít ăn, xanh xao — Đàn bà có mang dùng an-thai — Ở cữ dùng chóng đỏ da, mau trở lại tươi đẹp

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CHÚ Ý

CỐ-TINH BỔ-THẬN

THẬN HƯ — DI-TINH

CHUYÊN TRỊ : Di-tinh, mộng tinh, hoạt tinh — Khí, sơ phát : đau lưng, mỏi vai, mất hoa, tai ù, đầu váng, cổ họng ráo, môi khô — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm bao mộng-ảo vẩn vơ... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những bức thơ mình tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoàn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE—HANOI như sau :

« . . . . Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, trong đó có vị NHÂN-SÂM « chế theo phương pháp bào chế Thái-tây, hợp dụng cho người Annam có thể bổ khí huyết « tăng sức khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouge du sang) tươi tốt trong sạch, và sát « trừ được vi trùng lậu, giang mai ».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN :

« . . . . Thuốc nầy không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu rất quí như SÂM một ông v.v... « trị chứng đau thận di-tinh ».

Mua buôn, mua lẻ, hỏi làm đại-lý do nơi : **SINH-HUY DƯỢC-ĐIỂM, 59, Phố Ga -:- VINH**

CHUYÊN TRỊ :

Đau xương, nhức gân, tê, bại, ghẻ chốc, đàn bà bạch-đái, và những bệnh do huyết có độc sinh ra.

MỘT CHAI 1$20

GIẢI-HUYẾT-ĐỘC

HIỆU CHỮ THỌ

NHÀ BÁO CHẾ :

PHẠM-DOÃN-BIỂM

TOURANE

(Annam)

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHOẺ CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées) ở **Khắp Đông-Dương**

Năm 1934

Thuốc hay! Giá hạ!

Mùa Đông rét giá, các bệnh hay sanh ra chứng nguy hại, các Ngài nên dùng ngay:

Thuốc Hen Suyễn số 1: Người lớn trẻ con, ai dùng cũng khỏi dứt cần ngay. Khỏi cả Ho kinh niên, cực hay. Giá 6$00 1 hao.

Thuốc Ho Lao số 2: Thánh thuốc trị ho lâu năm, đau ngực, đau phổi, thổ huyết, Ho lao.... Đã nhiều ông Giáo, ông Tham, dùng thuốc này mà khỏi dứt cần dốc già. Tây bịnh mà tinh giá thuốc.

Thuốc Lậu Kinh Niên số 3: Chỉ một hao là khỏi dứt cần, tiệt nọc, về sau lấm con cháu, hay lấm, giá 5$00 một hao.

Thuốc Tim La số 4: Mới phát, chỉ 1 hao khỏi ngay cả trong ngoài, ai dùng cũng hay như thế. Giá 5$00 1 hao.

Thuốc Di Mộng Tinh số 5: Bịnh mới, bịnh lâu năm, cũng chỉ 1 hao là khỏi dứt cần ngay. Cực hay. Giá 4$00 1 hao.

Thuốc Phong Hủi số 6: Paong cùi, cụt, lở, đỏ, dùng thuốc này, rất thần diệu. Tuy bịnh tinh giá thuốc.

Thuốc Đau Bụng Kinh Niên số 7: Đau tức, đau dạ dầy, phòng tích đau bụng kinh niên, chỉ 1 hao là khỏi ngay. Giá 5$00 1 hao.

Thuốc Động-Kinh số 8: Uống thuốc này, chỉ 1 tháng là khỏi ngay, cực hay, 100 người không một. Giá 6$00 1 tháng.

Thuốc Phụ nữ số 9: Các Bà các Cô mắc các chứng ho sốt đau mình nhức xương buồn mỏi tay chưn, phà thấp kinh bế kinh bạch, không đẻ, hay đau bụng lạnh chưn, xanh xao gầy còm vàng bằng uống thuốc này, khỏi hết ngay mà mau béo mập đỏ da. G.á 6$00 1 tháng.

Thuốc Đau Tai số 10: Trong lỗ tai chảy máu mủ, hay có mụn nhọt đau nhức, chỉ 1 giờ là khỏi bịnh ngay. Giá 3$00 1 hao.

Mười phương thánh dược đó, gia truyền đã 4 đời nay cách dùng rất giản tiện, mà khỏi bịnh dứt nọc tiệt cần rất mau chóng. Các thuốc khác, cũng linh nghiệm thần diệu như thế, mua nhiều, mua ít cũng được. Gởi thuốc theo lối giao ngân lãnh hóa cũng được. Cước phí Bổn-đường chịu. Mandat và thơ từ xin đề rõ:

ĐẠI-BẢO-ĐƯỜNG, 22 rue Médicaments — Hanoi

Ai muốn hỏi gì, xin gởi thơ về, Bổn-đường sẽ rõ lời rất minh bạch tường tận ngay.

THUỐC TRỊ BA CHỨNG ĐAU BỤNG KHÁC NHAU:
DẠ-DÀY, PHÒNG-TÍCH, KINH-NIÊN

Đau tức giữa ngực, lại chát qua cau vai, rồi đau lần xuống ngang thắt lưng; ợ hơi lên cổ, có khi ợ cả ra nước chua; có khi đau quá nôn cả đồ ăn ra nữa, hễ ợ hơi hay đánh trung tiện thì đỡ; đau như thế gọi là *đau dạ dày* (đau bao tử).

Đau bụng trên hay bụng dưới, cơn đau rất dữ dội; đau độ nửa hay một ngày thì đỡ; cách mấy ngày hoặc một tháng đau một lần; đau như thế gọi là *đau bụng kinh niên*.

Đau chai chái bụng dưới, có khi tức suốt xuống hạ nang, một đôi khi ợ hơi lên cổ, ngày đau ngày không; ngày muốn ăn, ngày không muốn ăn, lưng thắt thường; sắc mặt vàng vọt hay bằng beo, da bụng dày bì bịch; đau như thế gọi là *đau bụng phòng tích*.

Ai mắc phải, hãy viết thư kể chứng bệnh thật rõ gởi cho bản hiệu, sẽ gởi thuốc bằng cách lãnh hóa giao ngân.

Thư từ và mandat đề:

NGUYỄN-NGỌC-AM, chủ hiệu: ĐIỀU-NGUYÊN ĐẠI DƯỢC-PHÒNG
121 hàng Bông (cửa quyền) HANOI

Đại-lý: SINH-HUY 59 Rue de la Gare — *VINH*. QUAN-HẢI 27 Rue Gia-Long *HUẾ*. NANNAM marché *DALAT*. MINH-NGUYỆT Rue Gia-Long *PHAN-THIẾT*.

Dalat! Dalat!

ĐỒNG BÀO NÊN CHÚ Ý!!!

Con người chỉ cần nhứt là sự ăn uống có vệ sinh thì người mới được tráng kiện. bởi vậy chúng tôi chế tạo một thứ chè nội hóa hiệu *Kim-Sơn Vĩnh-Thái*, có ngành mai trúc, trà rất tinh khiết, nớp thơm tiên và bông các thơm ngon có chất bổ, tính chè hàng nhiệt điều hòa, uống buổi mai khỏe khoắn tinh thần, nước xanh, giá rẻ, giá mỗi gói 0$15, xin đồng bào chiếu cố, dùng thử một lần sẽ được vui lòng để giúp ích cho công nghệ nước nhà mau tấn tới với khách ngoại bang.

Bổn hiệu cần nhà Đại-lý khắp nơi, gởi thơ và thương lượng xin đó:

Mr VÕ QUANG-TIỂM
Thé Vĩnh-Thái à DALAT

EXIGEZ LA MARQUE ET LA SIGNATURE

PHÒNG-TÍCH THẦN-DƯỢC «CON CHIM»
VŨ-ĐÌNH-TẤN

Đờn ông, Đờn bà sức yếu, khi cơm no, rượu say, vội ham tình dục hoặc ăn no đi ngủ, ăn no đi tắm ngay nên thụ bịnh gọi là PHÒNG-TÍCH, không phải là Đau Dạ Dầy.

Đầy hơi, ợ hơi, ợ chua, tức ngực, chán cơm, không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng vỗ bình bịch, thỉnh thoảng sôi bụng, đau bụng, đau nhói sau lưng, chân tay mỏi mệt, bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng gầy.

Chỉ một liều thấy giả chịu hoặc khỏi ngay, không hề công phạt; 0$40.

ÂN TỨ KIM-TIỀN 1928
VŨ-ĐÌNH-TẤN
178 bis, Lach-Tray — HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-Kỳ:
Huế, 49 Gia-long; Dalat Nguyễn-Khiêm; Khatrang Hộng-Lương Thư-Quán; Phanthiết Lê-Nam-Hưng; Quảng-ngãi Chế-Hoàng; Quinhon Đông-Lộc; Soctrang Nguyễn-văn-Mạnh; Tourane Lý-xuân-Hòa; Vinh 59 phố Gare.

Các Tỉnh khắp ba-kỳ có đại lý

CÓ CÔNG ĐÔNG KHÁCH

Ai đã dùng đến thuốc bắc của bản hiệu mới biết là công phu tinh xảo, vì bản hiệu có những người bào chế rất tinh, lựa thuốc rất giỏi, buôn thuốc rất rành, nên các nhà mua bán lâu nay đã công nhận là một hiệu thuốc bắc có giá trị, thuốc đã tốt, giá lại hạ, chỉ có hiệu:

Đông-Lợi-Hưng
ở đường Musée TOURANE

Việc Thế-giới

. . . . . Trung-hoa . . . . .

Hong-Kong, 28 Nov. — Hai chiếc tàu chở đại bác của Anh là «Circle» và «Seamew» sắp sửa nhổ neo đi đến Fontchéu (Fôo-chân)

lần tới rồi.

Nhật với hiệp ước Hoa-thịnh-đốn

Đông-kinh, 28 Nov. — Nếu Pháp và Ý không chịu cùng Nhật xin hãy hiệp ước hải quân Hoa-thịnh-đốn, thì Nhật cũng cứ không chịu nhận hiệp ước ấy mà không kể gì sước nào.

Cuộc thảo luận về ngân sách hải quân của Pháp

Paris, 27 Nov. — Trong buổi Hạ-nghị-viện nhóm đêm để thảo luận về ngân sách hải quân, ông Stern nói về tình hình hải quân Hoa-kỳ, Nhật, Anh, Ý và mối nguy vì thế lực hải quân Đức ở các biển giới phía bắc, rồi kết luận:

«Pháp muốn được an toàn thì phải đóng gấp một chiếc tàu 35000 tấn và đến 1936 lại đóng thêm một chiếc như thế nữa. Chúng ta không phải quyết tìm chiến trên mặt biển, mà phải bảo hộ sự giao thông với thuộc địa của chúng ta».

Cuộc thảo luận về quốc phòng ở Anh

Londres, 28 Nov. — Sớm hôm nay, tại Hạ nghị viện Anh, ông Churchill tuyên bố, «Quân khí tự vệ của Anh không đủ bảo toàn cuộc hòa bình và cuộc công an cùng sự tự do của công dân Anh». Lại nói rõ về quân khí Đức đến 1936 thì nhiều hơn quân khí Anh đến 50%, đến 1937 thì nhiều hơn đến 100%, hiện Đức có từ 200 đến 300 chiếc máy bay thương mãi mà thì đang làm máy bay ném bom trong tức hữu sự. Ông lại kiết luận: «Trong 10 năm sau đây, Anh phải làm sao cho có một đội quân thật mạnh hơn bức mới được».

Đến ông Badwin lên diễn đàn tuyên bố: «Tôi vẫn hy vọng cho hội quân sức được hiệu quả tốt, nhưng thật thái độ Đức làm cho việc ấy rất khó. Tôi tưởng Đức đã thay đổi quân dài hạn 100 000 người làm đội quân vắn hạng 300.000 người. Cũng không thể chối cãi rằng Đức đương khoách trương không quân, và số máy bay Đức có độ chừng 600 đến 1000, nhưng chưa đến 50% không quân của ta. Tôi tưởng những con số của ông Churchill có hơi quá. Nhưng tôi đồng ý với ông là thế nào Anh cũng không chịu kém Đức về quân đội mới khỏi sợ bị đánh úp thình lình được».

Nam-tư-lạp-phu cáo Hung-gia-lợi những gì?

Genève, 28 Nov. — Trong lá đơn của Nam-tư-lạp-phu đưa lên Quốc liên cáo rằng Hung có giao thông với đảng khủng bố chủ động vụ ám sát Marseille, binh quan Hung huấn luyện các đảng viên khủng bố ấy và có nuôi một ít người ở trại Frigyes à Pecs (Hung) đến năm 1931. Lại có lập ra những nơi huấn luyện đảng viên khủng-bố nữa, mà nơi lớn nhứt là Janka Rezzta do Gustax Perets tổ chức. Hơn nữa là giúp khí giới cho chúng và cho giấy tờ ông hành để chúng ra ngoài.

Đơn kia yêu cầu điều tra cho rõ tiền bạc ở đâu mà đảng «Oustachas» có nhiều như vậy, và vì sao đảng viên ấy được tự do bận sắc phục và tập luyện, như trong một lá thơ của Hung ngày 28 Avril 1934 đã nhìn nhận, và thái độ cường ngạnh của chính phủ Hung trong khi chính phủ Nam-tư-lạp-phu yêu cầu giải tán các đảng khủng bố ấy.....

CON NÍT ĐAU

Con nít đau bao và cảm thương hàng, xin nhớ kiếm mua thuốc «CHỈ-LINH» là thứ thuốc đã cứu được muôn ngàn trẻ nhỏ rồi (hết sức hay) trị ban và lông lạnh Khắp cả Đông Pháp có bán, nơi mấy chỗ bán dầu Khuyah-Diệp có bán. Huế trở bán rất nhiều nơi Viễn-Đệ, 11 quai de la Susse. Mua sỉ lời nhiều, do nơi

NGUYỄN-VĂN-LƯỢNG
boîte postale n° 63 — SAIGON

ANNAM thắng SƠN-ĐÔNG

Thuốc dán hiệu «CON RẮN» hay hơn thuốc dán Sơn-đông thập bội. Thuốc dán hiệu «Con-Rắn» trị tức ngực hay lắm, trị ghẻ rất tài, trị nhức đầu, nhậm mắt, đau bà đau vú, nước ăn chơn, nhọt, lát, sải cùng v. v.. Khắp cả Đông-Pháp có bán, các chỗ bán dầu Khuyah-Diệp có bán. Trở bán rất nhiều nơi Viễn-Đệ, 11 quai de la Susse à Huế. Mua sỉ lời nhiều, do nơi NGUYỄN-VĂN-LƯỢNG
boîte postale n° 63 — SAIGON

GHẺ NGỨA.... GHẺ NGỨA

Ghẻ ngứa là bịnh khó trị, và hay lây. Nhớ kiếm mua thuốc ghẻ ngứa hiệu «NHÀNH-MAI» hay lắm, ghẻ nhiều thế nào, thoa thuốc nầy vào thì tuyệt. Chỗ nào có thoa thuốc nầy, chỗ đó ghẻ không còn mọc được, giá mỗi gói 0$10. Có bán khắp nơi. Trở bán rất nhiều nơi Viễn-Đệ, 11 quai de la Susse à Huế. Mua sỉ lời nhiều, do nơi:

NGUYỄN-VĂN-LƯỢNG
boîte postale n° 63 — SAIGON

Cái chết của người lao động

(Tiếp theo trang 2)

chân lần ở xuống mần cổ! Tuy không chợt da đổ máu, nhưng ngực không thở được. Ông Tây hầm cho xe hơi chở tôi nhà thương Hảo sơn. Nhà thương Hảo sơn nhỏ, không chữa được, phải chở thẳng tới Tuy hòa. Tới Tuy hòa thì ảnh đã chết từ hồi nào. Năm nay ảnh cũng 32 tuổi, đăng một tuổi với tôi...»

Chúng tôi không sao khỏi ngậm ngùi cho cái tình cảnh khốn nạn của người quá phụ.

Đó là cái khoảng đời khổ cực của một tên dân lao động mà tôi được nghe lại rất tường tận.

. . . . . .

Bảo rằng thời đại văn minh, khoa học phát triển, cái gì phần nhiều cũng dùng máy móc để đắp dựng và chế tạo, song thử hỏi không có nhân công thì cái máy có chạy được không? Xem ngay như việc đắp đường xe hơi, đường xe lửa thì biết cái nhân công lao động qui hóa ngần nào. Lạc thành-một cái cầu, một con đường, ta thường thấy thầy kỹ thêm lương, ông thầu được thưởng, nhà kỹ sư được thăng chức; còn đám dân lao động khổ nhọc kia, lầm kẻ gởi thân dưới vực sông, trong rừng rậm, có ai nhắc tới cái tên để làm kỷ niệm! Đi trên cái cầu, ta nhìn nhận, ta thường nói rằng đây là công trình của khoa học chớ ta không tưởng tới cái nhân công lao động nó cũng đáng ghi chép dường bao!

Thương thay! hư ng hồn người lao động...

VIỆT-TÚNG

Tin làng báo

Ông Từ-bồ-Hứa và ông Phan-huy-Vang vừa rồi đã xuất bản tờ «L'INCORRIGIBLE» tại số 8 Bd Carnot, Hanoi. Báo nầy ra mỗi tháng 2 kỳ, giá bán mỗi năm 1$00, 6 tháng 0$50.

. . .

Tờ «L'ABEILLE» do ông Nguyễn đồng Mạnh làm quản lý, ở số 1 Passage Colonel Grimaud, Saigon, cũng đã ra số đầu. Báo nầy ra hằng tuần, giá bán mỗi năm 3$00, 6 tháng 1$80.

Bản báo có lời giới thiệu cùng độc giả. T. D.

Thanh-quang
Thuốc Suyễn
Gia-truyền
Sơn-mai 150 quai
Hàng điểm
Huế

THUỐC LẬU ĐỨC-THỌ

Là một món thuốc ngoại khoa gia truyền uống vào: không hại tinh dục, không bắt ăn đồ giải, không cột cổ một nhọc, như những thứ có bán mua; chỉ trong ba, bốn tiếng đồng hồ đã thấy hiệu hiệu, thấy đỡ, rồi chẳng bao lâu mà khỏi. Thực là một món thuốc rất linh nghiệm đã được nhiều anh em chị em tin dùng, cả đến người tây người khách cũng công nhận là hay.

LẬU MỚI MẮC (état aigu) tiểu tiện tức buốt, sốt, lâm mê — có khi lần cả máu, nên dùng đăng «số 12» giá 0$50 một ve.

MẮC ĐÃ LÂU (état chronique) tiểu tiện thông, lâm mê, hoặc sáng dậy mới có một tý (goutte militaire) nước tiểu thì lâm vẫn nên dùng đăng «số 13» giá 0$50 một ve. Còn **TIM LÁ** thì có ba thứ «số 3, 4, 5» thứ nào cũng 0$50 một ve chữa đủ ba thời kỳ, bất luận là cũ đinh, thiên pháo, mào gà hoa khế, dùng thuốc bản hiệu cũng chẳng bao lâu mà hết nọc. Thuốc nầy uống vào cũng không hại tinh dục, không bốc lên răng, không phải kiêng nước, như những thứ có thấy ngăn khinh phẩm.

宣德德
ĐỨC-THỌ-ĐƯỜNG
241 *Route de Hue* 241 (24 gian) HANOI

Là một nhà chuyên môn về khoa bịnh tinh, có nhận chẩn khoán khỉ mới Hg tiêu có gởi thuốc đi các nơi theo lối lĩnh hóa giao ngân.

Việc trong nước

(Tiếp theo trang 2)

quả tim, quan thầy thuốc đã khám, cho uống thuốc, nhưng chưa lành. Cho đây người nhà có hàn tại Bộ xin cho cô về xứ, cô tự hải quan. Công cô Quảng ngãi nữ. Ngày 8-10-34, cô đi nhà thương khám bịnh. Hiện cô còn đang đau, không rõ quan trên cô cho về không? P. V.

Đã có phủ trường, sao còn sai học trò?

Ngày 15-11-34, lúc 10 giờ trưa, trước nhà Học chánh Quảng ngãi, thấy có 2 đứa trẻ ước độ 9, 10 tuổi, đi thơ thẩn ngoài đường, xem bộ rất buồn bã, một đứa tay cầm một quyển sổ, ngoài bìa có đề: «Sổ nạp công văn trường Lâm lộc» và một phong bì, đề «Monsieur le Bâo học des écoles à Quảng ngãi», dưới góc có đóng dấu trường Lâm lộc, phủ Sơn tịnh, và ký tên thầy giáo... lại nơi góc trên có đề hai chữ 上 官 (ưương mã), theo ý nghĩa 2 chữ nầy là tỏ cho người truyền đệ biết là việc đi cần kíp phải đăng ngựa đi cho mau.

Thầy giáo nầy có lẽ không hiểu nghĩa 2 chữ trên, nên đã viết vào phong bì, mà lại bảo 2 đứa trẻ con đi nạp. Rồi hôm ấy lại là ngày chủ nhật, phong bì kia 2 trò nhỏ phải mang về!

Năm nay các trường hương học ở phủ Sơn tịnh đều có trường phụ, sao còn bắt học trò nhỏ chạy thơ?

Dân ăn

Lời nói thật...

Ai đã dùng dầu LỢI-SANH rồi thì không quên được, vì dầu LỢI-SANH trị bịnh lẹ lắm, trừ sổi các nọc rắn độc, rít, bò cạp, ong, bởi chất nóng của nó.

Người lâm bịnh Ho trong vài ba năm, nên dùng thuốc TRỊ KHẢI HOÀN của LỢI-SANH-ĐƯỜNG thời ăn ngon ngủ yên, bịnh ho mau khỏi, đã lâm người dùng được kết quả rất tốt.

Thuốc TRỊ LỢI của LỢI-SANH-ĐƯỜNG uống vào bịnh KIẾT, LỢI nặng mấy cũng khỏi, dám cam đoan; như dùng đến 5 hoàn mà không khỏi, thì xin trả tiền lại một thành hai.

Dầu, thuốc của LỢI-SANH-ĐƯỜNG hiệu «BÀN TAY» đã được một vài người Pháp dùng, đều có hiệu nghiệm có thơ khen tặng (đăng vào báo nầy trong mấy số trước).

Nhà thuốc LỢI-SANH còn nhiều món thuốc khác cũng rất hiệu nghiệm không thể kể xiết, qui ngài ở xa mua dùng thử, hoặc nhận giúp một tay Đại-lý, xin viết thơ về:

M. NGÔ-THIỆP
Directeur LỢI-SANH-ĐƯỜNG
à Tourane

Đại-lý độc quyền tại Huế:
H. Phan-thiện-Tuân
Dầu thuốc LỢI-SANH có trở bán tại:
Quan-Hải Tùng-Thư Huế

Cần người làm

Cần dùng nhiều Chefs de canton và coolies biết (ballastage và r'page) dùng xe lửa. Xin Chef de canton thì phải có giấy chứng nhận đã thạo việc, viết thơ hoặc tới xin tại Subd.vision de Pose de Voie à Phù-Cát (Bình-Định). Coolie cứ tới sẽ được việc làm. Lương bổng sẽ định theo sức làm.

ĐỦ THỨ

Laine, dạ để may quần áo Tây. Nhung hồng và trơn đủ các màu và các hàng tơ lụa Tây, Tàu, Bombay: như Satin, Gấm, Đoạn đủ các kiểu bông thêu và bông dệt của các ông và các bà.

THIỆT ĐẸP MỚI LẠI
Giá thiệt rẻ không đâu sánh

Magasin Bombay
Au-Bon-Marché
95, Rue Paul-Bert — HUẾ
Tél. 73
J. RADHAKRISHIN Directeur

BỆNH KHẢI-HUYẾT, THỔ-HUYẾT, LẠC HUYẾT với thuốc ĐỒNG GIAO BÁC BỬU HOÀN
N° 22, của nhà thuốc
Võ-Văn-Vân
THUDAUMOT

Tourane le 28 Août 1934
Monsieur VÕ-VĂN-VÂN
Y-Học-Sĩ THUDAUMOT

Kính thưa ông,

Bịnh tôi ho, một đôi khi mặt trong mình thì có thổ huyết, đã 3 năm nay tốn kém rất nhiều, và đã dùng nhiều thứ thuốc rồi mà không thuyên giảm, tôi có mua một ve thuốc ĐỒNG-GIAO-BÁC-BỬU-HOÀN số 22 của ông nơi Đại-lý của ông là M. NGUYỄN-HỮU-PHỔ, Place Hôpital Indigène Tourane, tôi dùng thử, thời thật là rất thần hiệu, cho nên chi tôi có mấy lời trân trọng nầy thành thật, không phải dua ai đâu, ai gặp phải cơn ngặt nghèo nên dùng thử mới biết.

Tôi uống thuốc nầy từ hôm 15 juillet 1934, vì tôi mặt mà huyết ra nhiều.

Cho nên tôi có mấy lời trân trọng như sau nầy, xin ông đăng lên báo cho đồng bào xa gần biết mà dùng và đền đáp ơn cứu mạng:

«Một việc đáng mừng của người NAM-VIỆT, biết bao nhiêu công nhọc trí mới thành công, thuốc VÕ-VĂN-VÂN, hiệu nghiệm rất tinh, nhờ y-học-sĩ nước nhà mới có, bịnh tôi bị thổ huyết theo lời thầy dạy, uống hoàn thứ nhứt hơi đỡ đỡ, hoàn thứ hai bịnh lại khỏe lắm, hoàn thứ ba trong ngực hết bồn khuấy, uống hai hoàn nữa trông người khỏe khoắn, lời cảm ơn trọn đời khắn khắn, không phải tôi dua nịnh với đời, bịnh nầy không phải là bịnh chơi, mấy lời bút kính, đôi lời của bái.

Mme PHẠM THỊ PHƯỢNG
Commerçante
Femme de M. Lưu-văn-Huê
Cordonnier à TOURANE

Dùng sữa
"LE GOSSE"

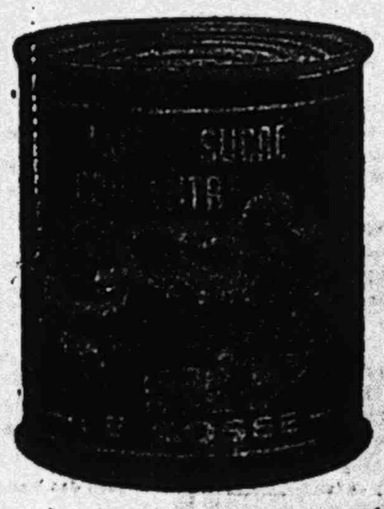

Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933

Lycées Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon

Có bán trong các tiệm tạp-hóa ở Đông-Pháp.
HIỆU GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp* ..... 0$20

Đại-lý:
ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUE — TOURANE — QUINHON

Một nhà kỹ nghệ...

Bản hiệu một chế ra kiểu áo « DOCTORAT » là một thứ áo bộ - mùa lạnh bằng laine đã các mầu, rất thanh nhã, rất lịch sự, mà chẳng các Ngài chưa từng thấy ở Đông-Dương ta bao giờ. Nay AN-THÀNH bán có 2$50 một cái. Áo toàn bằng laine kiểu « LỊCH SỰ » nhà nhận của các Bà; có tay giá 4$50; không có tay 3$50 một cái.

Cho nhiều thứ áo bằng coton cho con nhà giá từ 0$30 trở lên; cho người lớn từ 0$90 trở lên. Giày tây toàn bằng da giá 2$50 một đôi. Giày tây tốt thượng hạng giá 4$50 một đôi. Giày hạ mặt da tây, đế da hay đế crêpe 1$50 một đôi.

Bán buôn giá đặc biệt. Có catalogue 1934 biếu không.

Xin chú ý. — Cái kiểu áo « DOCTORAT » thì làm cổ trên thật kín sát vào cổ người mới đúng; song theo ý muốn của phần đông quý khách làm cổ Trái tim để đeo đặng Cravate. Vậy xin Quý khách ở xa chú ý kiểu áo « DOCTORAT » bản hiệu chế ra có làm 3 thứ cổ khác nhau

1) Cổ trên sát cổ, cho coi ra ngoài.

2) Cổ Trái tim đeo đặng Cravate.

3) Cổ demi-rond thứ này cũng đeo đặng cravate rất đẹp.

Pull'over en laine sans manches «DOCTORAT» (Dernière création AN-THÀNH 1934)...

AN-THÀNH

Cordonnerie moderne & Tricotage mécanique

N° 41 Rue de la Soie-N° 41 — HANOI

Tam tinh hài cầu bổ thận hoàn

Thuốc bổ [illegible] để giúp bạn thanh niên nam nữ trị dứt hẳn chứng bệnh khó trị là Mộng-tinh, Di-tinh và Hoạt-tinh. Người mắc phải hai chứng bệnh trên đây, là:

I. - Bởi tập nhiễm tiểu thiên khí hoạt phụ mẫu gốc, mà hậu thiên không điều dưỡng, lúc nhỏ quá độ, làm cho thận suy bất lực, quần bổn động, tương hỗ sinh.

II. - Bởi tuổi còn nhỏ, không đan dục vọng, tạm thời nhơi cảnh « thể dâm », làm cho ngược quan lớn.

Bởi trước khi bị bệnh lậu, uống thuốc công kích cái phạt có thông lợi tiểu tiện nhiều, làm cho thận tổng suy, ngược quan lớn.

Bởi mấy nguyên nhân bề trên, mà sanh ra:

I — MỘNG-TINH, là mỗi chiêm bao thấy giao cấu với đàn bà, tinh xuất ra.

II — DI-TINH, là ngủ mê đang, tinh khí xuất ra bao giờ mà không hay, khi thức dậy mới biết.

III - HOẠT-TINH, là hết luận đêm ngày, hoặc thấy cảnh, hoặc gần đàn bà, hoặc mơ tưởng thoạt có đều tà tưởng, tinh tiểu xuất ra, hay là khi tiểu, tiểu rung mạnh, tinh khí xuất ra.

Người mắc phải hai chứng bệnh nầy, thì thường đau thắt ngang lưng, đường tiểu công nóng, tay chơn nhức mỏi, trong mình mệt nhọc, gương mặt xanh xao, công ngày nóng ẩm. Nếu không điều trị, lâu ngày thượng vượng hỏa thạnh, hỏa lưng lên đốt tim có phải, làm cho tim nóng phải yếu, khí hấp trong ngực mà rung lên ngực mà mạnh ra hơn. Hễ lâu ngày động tim có phải mà ho ra máu, chứng ấy bịnh rất hiểm nghèo.

Nên uống TAM-TINH HẢI CẦU BỔ THẬN HOÀN, thì bịnh động hết dứt, mà lại dưỡng bổ thận, cố tinh mà bình phục sức lực lại.

Người hết tuổi nhỏ, tiểu vô quá độ, đến khi tuổi già, âm dương khuy tổn, khí huyết tường suy, dương vật bất cố, ít mắt, lưng bàng lỗ tai, thường hay đái đêm, uống thuốc này sẽ có động bổ thận, trừng dương, cố tinh, ích khí.

Mỗi hộp uống 5 ngày giá 1$.00

VÕ-VĂN-VÂN DƯỢC-PHÒNG

THUDAUMOT (Nam kỳ)

Đại lý : *Phanthiết* Bazar Minh Nguyệt, *Phanri* Trương trọng Hy, *Dalat* Nguyễn Khiêm, *Nhatrang* Maison Kim Anh, *Nhatrang Citadelle* Nguyễn Qui, Maison Vĩnh khánh Long, *Ninhhoa* Nguyễn văn Ái, *Dellanh* Nguyễn Điện, *Quinhon* Hồ văn Ba, *Bongson* Trần Yên, Hiệu Đại Mỹ, *Tamquan* Huỳnh văn Trân, *Quangngai* Trần Cảnh, Trần ngọc An, *Tumky* Lê đình Thanh, *Saifo* Mỹ Nam, *Tourane* Nguyễn hữu Phổ, Place Hôpital Ladi, gare Tourane, *Hué* Tổng đại lý, Trần văn Tiền, chez M Quảng Luyện, Rue Nam giao, *Quangtri* Mme Lê Mộng Liên, *Vinh* Sinh Huy Dược điếm, Gi Long Dược phòng, Phố lò Thanh hóa.

Tặng không lấy tiền

MAU KÉO HẾT

Quyển sách « Cách bảo hiểm và trừ tuyệt nọc độc bịnh phong tình với bạch đái hạ » có nhiều bài thuốc thật hay tự mình trị lấy đã in xong năm chục ngàn quyển do hai nhà chuyên môn khảo cứu :

TÔNG - VĂN - VIẾT VÀ NGUYỄN - NGỌC - CHÂU

Dưới quyền chứng nhận của chánh-phủ Pháp ngày 23 Janvier 1922 chữ nhơn nhà thuốc

ÔNG - TIÊN

ANNAM DƯỢC - PHÒNG

84-86, Rue Paul Blanchy prolongée, 84-86

PHÚ - NHUẬN -:- SAIGON

Ở xa muốn xin phải chịu tiền gởi 0$05 bằng cò, ở gần xin mời đến nhà thuốc hay là các nhà Đại-lý của bổn dường lấy khỏi tiền gì hết.

ĐAU DẠ DÀY

(Phong tích)

Ăn chậm tiêu, đầy hơi, hay ợ, thỉnh thoảng lại ngầm ngầm đau bụng, đau xuyên sang lưng, trên cả lên ngực, làm lúc nghe trong bụng ọc ạch như có nước nhiều, lâu ngày làm cho da mặt vàng, da bụng dầy, nguyên nhân tại can thận yếu, can khí hư kết, gặp lúc cơm no rượu say, hoặc bị lạnh, hay phòng dục vô, làm cho thực ăn không tiêu hóa được, làm cho nghịch khí lên, có người uống đã các thứ thuốc mà vẫn không khỏi, là vì những thứ thuốc ấy chỉ chữa ngọn cả, còn như thứ thuốc này bản hiệu đã dầy công nghiên cứu, chữa đến tận gốc bệnh, nguồn là hóa can, tư huyết, tiêu thực, giáng khí, nếu ai uống thuốc này thì đã bệnh nặng thế nào cũng khỏi hẳn. Hiện bản hiệu có nhiều thư khen rất có giá trị về thuốc này.

Mỗi gói 0$40.

TUYỆT NỌC LẬU

(Kinh niên)

Phần nhiều mắc phải bịnh lậu về sau bầy còn dây dưa mãi, gặp khi rượu say thức khuya, sáng dậy vẫn còn tí mủ trắng trắng như nước gạo, hay những chất lầy nhầy như tơ chuối, nước tiểu khi vàng khi đục. Nguyên vì bịnh lậu lâu ngày, nọc độc đã vào đến thận, nên khó chữa khỏi được hẳn.

Bản hiệu chuyên môn nghiên cứu nên mới chế ra được phương thuốc này, hiện đã kinh nghiệm rõ ràng, chữa mười người khỏi cả mười, mà tính thuốc rất hòa bình, không hại sinh dục, đàn bà chửa uống cũng được, chỉ uống 4 ve là tuyệt nọc, mỗi ve uống làm 4 ngày, giá 1$00.

Người nào mới mắc, ra mủ ra máu, buốt tức đau đớn, uống thuốc số 19 sẽ thông khỏi, mỗi ve 0$60, ai đã phải từ một tháng trở lên phải uống thuốc số 20 mới khỏi được, cũng 0$60 một ve.

Kim - Hưng Dược - Phòng

TỔNG-ĐẠI-LÝ TRUNG-KỲ :

SINH-HUY DƯỢC-ĐIẾM, 69, Phố Ga VINH

Có nhiều đại-lý ở các tỉnh trong Trung-kỳ.

Đại-lý tại Huế : Quan-Hải, 27, rue Gia-long

THUỐC OKASA

NGƯỜI GIÀ HÓA TRẺ

Có nhiều người vì bà hạch yếu đuối thành ra lâm khi bị *liệt dương*, trong mình thấy suy nhược: buồn bã, da thịt mềm mỏng gọn rên. Nhưng người đó, đàn ông hay đàn bà, có thể chỉ trong vài tuần lễ lại khoẻ mạnh như trước, lại trẻ ra nữa. Muốn vậy thì thế nào cũng phải dùng thuốc có chất *hormone* thật tốt, chế rất kỹ lưỡng theo các cách mới và vệ sinh vừa cẩn thận.

Thuốc có *hormone*, hiệu OKASA, pha thiết khéo, chế theo cách riêng của ông lương y LAMUSEN tìm ra, bao giờ cách chế cách pha cũng coi sóc rất cẩn thận, thật không thuốc *hormone* nào bằng, vì vậy các ông thầy thuốc hay khuyên uống thuốc này lắm. (OKASA đã chữa khỏi nhiều người mà các thuốc khác không chữa nổi). Muốn được gởi biếu sách ta có vẽ ảnh nói về thân thể và các thứ hạch, xin gởi thư hỏi tại "Laboratoires OKASA, 9, Faubourg Saint-Honoré, PARIS, Serv. 19". OKASA "Đực" cho đàn ông, "Vàng" cho đàn bà, bán tại tất cả các hiệu bào chế.

Ở Huế : F. Dubert, Pharmacie Centrale de l'Indochine

Hội - Vạn - Quốc Tiết - Kiệm

Hội tư dưới quyền kiểm-duyệt của nhà nước về cách tính toán để góp tiền cho thành vốn ở bên Pháp, bên Algérie và dưới quyền kiểm soát của phủ Toàn-Quyền Đông Pháp.

Vốn của hội đã đóng đủ cả rồi là :

1.000.000 lượng bạc Thượng Hải và 8003.000 quan tiền Pháp

Xổ số hồi vốn cho phiếu Tiết kiệm ngày 28 Novembre 1934

CHỦ TỌA: Ông LUU CANH, Hội trưởng phòng Thương Mãi Hoa Kiều ở Cholon (Nam kỳ)

DỰ KIẾN Các ông TSAT SANG YE, VU THE THAN cùng quan Thanh tra đương quyền kiểm soát của các hội tư bản.

Phiếu số	Cách thức số 2 — Bộ số 690 đã xổ trúng	
5613	Ông LANG HAO ở Long xuyên, mới góp có 12$, nay được lĩnh về	500$00
3894	Ông NGUYEN VAN SANG, 78 phố Charron ở Hanoi, mới góp có 92$, nay được lĩnh về	500.00
2335	Ông HO HON, ở Quinhon, mới góp có 30$, nay được lĩnh về	250.00
9680	Ông VAN DUC CANH ở Hưng yên, mới góp có 34$, nay được lĩnh về	250.00
	Hai phiếu số 215, 12277, không đóng tiền tháng	
	Cách thức số 3 — Bộ số 174 đã xổ trúng	
1508	Ông NGUYEN HUU THOI, ở Cantho, mới góp có 53$, nay được lĩnh về	250.00
	Xổ số chia tiền lời — Số tiền chia là : 422$75	
654	Ông LAM HAN, ở Saigon	422,75
	Cách thức số 5 — Xổ số hoàn vốn gấp bội	
22414	Phiếu này chưa phát hành	
	Xổ số hoàn nguyên vốn - Bộ số 136 đã xổ trúng	
3045	Ông VUONG HUY KY, tại nhà Pháp Hoa Ngân Hàng Hanoi, mới góp có 30$, nay được lĩnh về	1.000.00
14289A	Bà CHUNG THI DIEP, ở Cholon, mới góp có 5$, nay được lĩnh về	500.00
	Hai phiếu số 239 11723 không đóng tiền tháng	
	Cách thức số 5 - Xổ số miễn góp - Bộ số 1210 trúng	
1412A	Ông TRAN VAN THAI, ở Saigon, mới góp có 5$ cho phiếu	200.00
6799A	Ông NGUYEN VAN HOI, 13 phố Courbet ở Sontay, mới góp có 6$ cho phiếu	200.00
7995A	Ông PHU HONG THANH, ở Phú quốc, mới góp có 6$ cho phiếu	200.00
16879A	Ông HUYNH CONG SAI, ở Gia định, mới góp có 1$ cho phiếu	200.00
16911A	Ông HUYNH VAN NHO ở Sadéc, mới góp có 1$ cho phiếu	200.00
16926A	Ông PHAM DUC TAN, ở Haiphong, mới góp có 1$, cho phiếu	200.00
	Sáu phiếu trên đây được đổi lấy một phiếu 200 miễn góp 3297 5936, 9266, phiếu không góp tiền tháng	

Số tiền hoàn vốn gấp bội cho phiếu số 5 về tháng Décembre đã định là 5 000$

Kỳ xổ số sau nhằm vào ngày 28 Décembre 1934

HAI THỨ THUỐC HAY

của vị tân Y-học Trung-hoa mới phát-minh ra !

1°) CHỈ - THỐNG TIÊU - TÍCH — HOÀN

Thuốc này thông trị các chứng: Phòng tích, khí tích, huyết tích, đờm tích, sinh ra đau bụng, đau bẻo, đau ngực, đau tim, đau gan, đau ruột, đau cạnh sườn, đau dạ dầy, dầy da bụng, ăn chậm tiêu, dầy hơi, hay ợ có khi đau, dầy chướng bụng lớn, có khi đau nổi hòn, nổi cục lâu, rồi lại tan đi, lúc đau, lúc không, như người già cách, có người hay đau quanh năm, hoặc hay đau về mùa lạnh. Đại tiện đi táo, hoặc đi nát. Hoặc đàn bà tử cung hư lạnh, huyết độc tích kết mà sinh đau.

Các chứng ấy dù mới phát, hay đã lâu năm, hoặc đương đau kịch liệt đến đâu, uống thuốc này vào cũng lập tức hiệu nghiệm và sẽ được lành mạnh cả.

2°) Á-CHÂU BẠCH - ĐỚI - HOÀN

Thuốc này chuyên trị đàn bà do tư lự phần nhiều quá độ; hoặc do sinh đẻ nhiều, khí huyết hư nhược; hoặc do bị nọc bệnh tinh truyền nhiễm phải, mà sinh ra chứng khí hư (bạch đới), đi tiểu thường ra mủ trắng như nước gạo; hoặc vàng như nhựa chuối; hoặc đỏ như gan lợn; hoặc xanh, hoặc đen, hôi tanh khó chịu, chóng mặt, nặng đầu, đau lưng, mỏi gối, tứ chi rời rạc, trong mình bất rất, mặt vàng, da sám, kém ăn, ít ngủ, tâm cho kinh kỳ bất điều, chậm đường sinh dục v. v.... Dùng thuốc này vào, không những chóng thấy công hiệu, và lại được khỏi tuyệt nọc bệnh, đã khỏi một nhọc cũng không có ra nữa.

Hai thứ thuốc này cùng giá mỗi hộp là 1$00 - Nửa tá 5$00

Bán tại : Á-CHÂU DƯỢC-PHÒNG

N° 127, Hàng Bông (Cửa - quyền) -:- HANOI

Trong hiệu sẵn có Lương-y, các ngài ở xa, xin viết thư về kể rõ chứng bệnh, mua thuốc theo cách lĩnh-hóa giao-ngân rất cẩn thận và nhanh chóng.

理代號金藥化順

丸腎健鞭狗海　丸嫂姑堂壽天港香

HƯƠNG - CẢNG THIÊN - THỌ - ĐƯỜNG

TỨC LÀ HONG KONG TIÊN-SAU TÔNG

CÔ - TẦU - HOÀN

Chuyên trị đàn bà kinh nguyệt không đều, đau bụng, khí hư và không sinh nở Mỗi ve giá là 1$20

HÀI-CẦU-CHIẾN-KIỆN-THẬN-HOÀN

Thuốc hay nhứt, chuyên trị đàn ông thận hư Mỗi ve giá là 1$60

Đại - lý :

VẠN-ÍCH, RUE PAUL BERT 41 — HUẾ

QUANG-NGAI	*Quang Tuấn Nguyên*	*NHA-TRANG*	*Vinh Phát*
THU-XA	*Hưng Phát*	*TOURANE*	*Phước Thọ Đường*
TAM-QUAN	*Phước Hiệp Chang*	*FAIFOO*	*Quang Thang Chang*
SONG CẦU	*Chanh Thanh*	*QUI-NHON*	*Phước Hiệp*

NẾU BỆNH HO

LÀM ĐAU RỨT NGỰC...

Không bao giờ ta mắc bệnh ho ngay lập tức. Trước hết bị phát lạnh, nặng đầu, ngạt mũi. Trước thành thoảng ho khan vài tiếng, sau lâu dần thành ra ho sù sụ cả ngày, sương sưa đau nhức vô kể.

Hơi các người mắc bệnh cảm, bệnh ho sổ mũi để lâu không chữa, các người nên chạy chữa ngay lập tức: uống thuốc ngọt hiệu "Vosges Cazé" ngay đi. Các ông lương y cho là chữa bệnh ho thì chỉ có thuốc ấy là kiến hiệu nhất, ho nặng cũng vậy.

Chúng tôi không ăn nói nhẹ nhàng đâu. Các người hãy đọc mấy câu này của ông G. Lecomte (Deville, Ardennes)

« Tôi dùng thuốc ngọt xứ Vosges đã mươi ngày nay. Ngay từ mấy hôm đầu, tôi đã thấy thuốc đó kiến hiệu một cách lạ lùng quá. Nay tôi được dễ chịu lắm, ho đã sắp tan, ngủ yên như trước. Vì vậy trong họ tôi ai cũng dùng thuốc ngọt "Cazé" cả. »

Coi như vậy, các người thử nghĩ mà xem: thuốc ngọt hiệu "Vosges Cazé" đã kiến hiệu cho nhiều người khác, sao lại không kiến hiệu cho các người?

Hoặc các người mắc bệnh ho sổ mũi, hoặc bệnh ho đờm, hoặc bệnh hen, nghe như gió thổi trong phổi và ho cả ngày: uống ngay thuốc ngọt "Vosges Cazé": chỉ có thuốc đó làm cho đỡ ngay.

Sirop des Vosges Cazé

Bán tại các hiệu bào chế, hay tại hiệu:

CAZÉ, Pharmacien, 69 bis, Avenue de Châtillon, PARIS

DÁM LÀM — CAM ĐOAN

Như tim la, cốt khí, sang độc, đương mai, đau lậu, qui ngài đừng ham dùng thuốc rẻ tiền mau mạnh mà lại hại cả đời về sau. Những thuốc ấy có chất độc, uống không đám nhai, nếu lỡ nhai thì sưng răng, sưng nếu, còn quốc vào bao tử rồi thì ọi mửa, công phạt bịnh nhơn đã đau, rồi thì mạnh liền, nhưng lâu lâu trở lại, vì gốc độc còn lưu truyền trong ngũ tạng. Hễ thức khuya làm công chuyện mệt, đầu cho mạnh thế ấy cũng trở lại (đó là bịnh lâu năm) hành bịnh nhơn nóng nóng lành lạnh, tay chơn nhức mỏi, đau xương sống đau thắt ngang lưng, đau rang rang nơi ngực, đường đại bón, đường tiểu có chất mủ công làm như sợi chỉ, hoặc muốn lỏ lái ở đâu thì lỏ. Lâu ngày hại cho tánh mạng, mang khổ cho thế nhi Đồng bào ai lỡ đau nhằm mấy chứng bịnh trên đây, mới phát hay là lâu năm, nặng nhẹ thế mấy đừng thuốc

SƯU ĐỘC BẤT ỨNG HOÀN

CỦA HIỆU THUỐC

ÔNG TIÊN

Trong ít ngày sẽ thấy rõ tài thuốc tổng tiêu gốc độc ra dứt tuyệt, khỏi trừ cũng không hại sinh dục, không hành bịnh nhơn. Cam đoan trăm ngàn người không sai một. Mỗi hộp 1$50, uống 5 ngày.

Có bán tại các nơi đại-lý nhà thuốc Annam ở xa gởi lĩnh hóa giao ngân đi !

Nhà thuốc ÔNG TIÊN

Annam Dược phòng

84 rue P. Blanchy prolongée

PHUNHUAN Saigon

ANH EM NÊN ĐỂ Ý

Nếu ai mắc phải bệnh LẬU, hoặc TIM LA dù mới hay lâu, dù lặng hay nhọc thế nào, xin nhớ cứ dùng thuốc của HOÀNG VĂN ẤP số 47 phố Ninh xá tỉnh Bắc ninh, thế nào cũng mau khỏi và hết nọc, lại không hại sinh dục, uống lại không đau đớn gì. Vậy xin các anh em cứ tin dùng thử thì mới rõ, còn như nói thánh nói thần chỉ làm khó tin cho người có bệnh, còn thuốc người nào thần hiệu thì ít khi người ta nói thánh nói thần, như vậy các anh em nếu mắc thử dùng qua khắc rõ, vì thuốc của bản hiệu đã có tiếng xưa nay, ở đâu cũng đã biết. Thuốc lậu 1$00 1 hộp. Tim la 2$00 1 lọ.

Có bán ở hiệu Lê Nam Hưng Phan thiết, Hồ văn Chiêu Cửa tây Quảng ngãi.

ĐÀN ÔNG BẠI THẬN !

Thận là cốt yếu của nam nhi. Nếu thận đã suy thì hao mòn tinh huyết, còn những người tinh dục quá độ, thân thể gầy còm, đau lưng, mỏi vai, kém ăn, ít ngủ. Hoặc người bị bệnh phong tình đã khỏi, tâm thận liệt hại, đi tiểu lúc trắng lúc vàng, hoặc cầu dương vật thường thấy tinh khí chảy ra như sợi chỉ, rải gì, hoặc vẫn dục, sinh chứng di, mộng, hoạt tinh. Nếu không chữa ngay, lâu ngày sẽ thấy mặt hoa, tai ù, kém trí khôn, ít trí nhớ, răng hay đau và nghẽnh ngãng v v.

ĐÀN BÀ KHÍ HƯ

Bệnh khí hư của đàn bà có trắng, vàng đen, tím, và đỏ khác nhau; ai mắc phải, nếu không biết điều trị, sẽ thấy kinh nguyệt bất đều, tháng có tháng không, đau bụng, tức ngực, lạnh tử cung, ăn hoa muống, khí huyết kém dần, đến nỗi lâu năm không chữa, dùng thuốc này sẽ được như ý. Mỗi ve giá 1$00, nếu tá 6 ve 5$00.

Bán tại :

TIỂU-HẠNH-LÂM

108, phố hàng Buồm -:- HANOI

Ở xa gởi lĩnh hóa giao ngân rất chóng.

QUẢN HƯNG-LONG

N° 80 phố Khách — VINH

DANH TIẾNG KHẮP MỌI NƠI

Quinhon có một

BÙI-DU dit TÂN-LẬP

Tailleur diplômé de l'Ecole de coupe à Paris

là một tiệm may lớn nhứt, khéo nhứt ở Qui-nhơn. Giá tính phải chăng. Qui ngài ở xa viết thơ về, bản hiệu sẵn lòng gởi kiểu.

MỚI RA ĐỜI !!!

Dầu thơm xức tóc

HOA - TIÊN

của nhà thuốc TỪ-THIỆN-ĐƯỜNG

Bổn Đường mới chế ra thứ dầu thơm xức tóc, mùi thơm rất dịu, xức vào không hàn nước tóc, thơm lâu, càng xức càng đen

HOA-TIÊN

NƯỚC DẦU CÓ 4 MÀU : xanh, trắng, đỏ, và vàng

GIÁ RẺ { Dầu ve bán từ 0$10 trở lên / Dầu nước bán lẻ 0$10 một lượng } MUA BUÔN hoa hồng rất nhiều

Ai muốn lấy ECHANTILLON, và muốn làm Đại-LÝ do nơi :

M. NGUYỄN-VĂN-THÁI : TỪ-THIỆN-ĐƯỜNG

N° 8, Boulevard de la République à FAIFOO

Mong mái, bây giờ mới có

CAO HO

của VĨNH-HƯNH-TƯỜNG — VINH

Trừ có Ho Lao, còn ho gì chữa cũng khỏi. Nam, phụ, lão, ấu đều dùng thấy kiến hiệu cả. Hiện giờ trẻ con hay có bệnh ho gà, uống phần nhiều khỏi cả. Thật thế không giám nói ngoa. Bán chiếu hàng trong một tháng, thử 0$80 chỉ bán có 0$40 để qui khách thí nghiệm.

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG